

ЗАКОН

о порезу на емисије гасова са ефектом стаклене баште

"Службени гласник РС", број 109 од 4. децембра 2025.

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уводи се порез на емисије гасова са ефектом стаклене баште (у даљем тексту: порез).

Гасови са ефектом стаклене баште – енг. *greenhouse gases* (у даљем тексту: GHG) из става 1. овог члана су угљендиоксид (CO₂), азотсубоксид (N₂O) и перфлуороугљеници (PFCs).

Порез се обрачунава и плаћа на опорезиву количину GHG коју порески обвезник емитује у току пореског периода, у складу са овим законом.

Обвезник пореза

Члан 2.

Обвезник пореза је правно лице или предузетник који, у складу са прописима који уређују климатске промене, има обавезу да поседује дозволу за емисију GHG (у даљем тексту: обвезник), а који као оператер постројења, односно дела постројења за које је обавезан да прибави поменућу дозволу (у даљем тексту: постројење), обавља једну или више од следећих делатности у смислу прописа који уређује класификацију делатности:

- 1) производња вештачких ђубрива и азотних једињења;
- 2) производња цемента;
- 3) производња сировог гвожђа, челика и феролегура;
- 4) производња алуминијума;
- 5) производња електричне енергије.

Пореска основица, порески период и износ пореске обавезе

Члан 3.

Пореска основица утврђује се као количина GHG коју обвезник емитује у току пореског периода из свих појединачних постројења (у даљем тексту: укупна емисија) умањена за количину емисија која је референтна за одређени производни процес, односно активност (у даљем тексту: референтна емисија).

Укупна емисија се утврђује на основу верификованих извештаја које обвезник доставља надлежном органу у складу са прописима који уређују климатске промене (у даљем тексту: извештај), односно на основу процене емисије GHG од стране тог надлежног органа која, у случајевима предвиђеним наведеним прописима, замењује тај извештај.

Референтна емисија се утврђује као производ износа референтних вредности емисија које су утврђене за одређени производни процес, односно активност као неизбежне упркос употреби најнапредније расположиве технологије (у даљем тексту: референтне вредности) и количине произведеног производа, односно обима предузете активности у току пореског периода.

Министар надлежан за послове заштите животне средине ближе прописује референтне вредности за производне процесе, односно активности из става 3. овог члана.

Порески период је календарска година.

Изузетно од става 5. овог члана, порески период је период краћи од календарске године, у случају:

1) отпочињања рада постројења, у којем обвезник обавља делатност из члана 2. овог закона, током календарске године, када порески период започиње даном отпочињања рада постројења;

2) престанка рада свих постројења, у којима обвезник обавља делатност из члана 2. овог закона, током календарске године, када се порески период завршава на дан када је обвезник у целости престао да обавља наведену делатност.

Укупан износ пореске обавезе се утврђује тако што се пореска основица, исказана у тонама CO₂, односно тонама CO₂ еквивалента (CO₂eq) у случају емисије GHG који нису угљендиоксид, помножи износом пореза од четири евра у динарској противвредности по тони CO₂.

Динарска противвредност из става 7. овог члана утврђује се по званичном средњем курсу евра Народне банке Србије на последњи дан пореског периода за који се пореска пријава подноси.

Изузетно, у случају из става 6. тачка 2) овог члана динарска противвредност утврђује се по званичном средњем курсу евра Народне банке Србије на дан 31. децембар године која претходи години престанка рада свих постројења.

Порески кредит

Члан 4.

Обвезнику чија је регистрована претежна делатност производња електричне енергије у смислу члана 2. овог закона и који је у претходном пореском периоду од те делатности остварио најмање 80% својих укупних прихода признаје се право на порески кредит у износу од 20% износа финансијских средстава која је током пореског периода за који се подноси пореска пријава уложио у прописане мере и активности које доводе до смањења емисија угљендиоксида еквивалента (CO₂eq).

Порески кредит из става 1. овог члана представља износ за који се умањује обрачунати порез.

Порески кредит из става 1. овог члана не може бити већи од 80% пореске обавезе по основу пореза.

Влада, на предлог министарства надлежног за послове заштите животне средине и министарства надлежног за послове енергетике и рударства, прописује врсте мера, као и начин извештавања о реализованим мерама, за смањење емисија из става 1. овог члана.

Обвезник је дужан да води евиденцију финансијских средстава уложених у мере за смањење емисија из става 1. овог члана на основу којих је коришћен порески кредит, као и доказе у вези са таквим улагањима.

Обвезник је дужан да чува евиденцију и доказе из става 5. овог члана до истека рока застарелости права на утврђивање и наплату пореске обавезе на коју се евиденција и докази односе.

Министар надлежан за послове финансија ближе уређује начин остваривања права на порески кредит из става 1. овог члана, као и облик, садржину и начин вођења евиденције из става 5. овог члана.

Пореска пријава

Члан 5.

Обвезник је дужан да Министарству финансија – Пореској управи поднесе пореску пријаву у којој је исказан порез за порески период (у даљем тексту: пореска пријава).

Уз пореску пријаву обвезник је дужан да приложи извештаје, односно процене емисије GHG надлежног органа из члана 3. став 2. овог закона.

Пореска пријава се подноси до 31. маја текућег пореског периода за претходни порески период.

У случају престанка обављања делатности у свим постројењима, обвезник је дужан да поднесе пореску пријаву за текући порески период, а у року од 30 дана од истека последњег дана у коме је обвезник обављао наведену делатност.

У случају из става 4. овог члана, обвезник који није поднео пореску пријаву за претходни порески период је у обавези да је поднесе у року из става 4. овог члана, а најкасније до 31. маја текућег пореског периода.

У случају промене оператера постројења током пореског периода, обавезу подношења пореске пријаве и плаћања пореза за целокупан порески период у вези са тим постројењем има лице које је оператер тог постројења на последњи дан тог пореског периода, с тим да сва лица која су имала статус оператера тог постројења током календарске године солидарно одговарају за испуњење пореске обавезе која настане у вези са тим постројењем за целокупан порески период.

У случају подношења измењеног извештаја у складу са прописима о климатским променама, обвезник је дужан да поднесе измењену пореску пријаву у року од 15 дана од дана када је обвезник измењени извештај доставио надлежном органу из члана 3. став 2. овог закона.

Уз измењену пореску пријаву из става 7. овог члана обвезник је дужан да приложи измењени извештај из става 7. овог члана.

Пореска пријава и измењена пореска пријава из става 7. овог члана подносе се искључиво у електронском облику.

Министар надлежан за послове финансија прописује облик, садржину и начин подношења пореске пријаве, укључујући и прилоге пореској пријави.

Плаћање пореза

Члан 6.

Обвезник је дужан да плати порез у року за подношење пореске пријаве из члана 5. овог закона.

Подстицаји за декарбонизацију

Члан 7.

Обвезник може да оствари право на подстицаје који се додељују из буџета Републике Србије ради финансирања климатске и енергетске трансформације инвестирањем у развој обновљивих извора енергије и енергетску ефикасност, иновативне ниско-угљеничне технологије, декарбонизацију индустрије, пројекте енергетске транзиције укључујући и енергетску инфраструктуру, зелену градњу у складу са прописима којима се уређује планирање и изградња, као и подршку праведној транзицији и заштити угрожених домаћинстава.

Влада, на предлог министарства надлежног за послове заштите животне средине, ближе уређује услове, критеријуме и начин доделе средстава из става 1. овог члана, као и начин и рокове извештавања о коришћењу тих средстава.

Примена закона којим се уређују порески поступак и пореска администрација

Члан 8.

У погледу утврђивања и наплате пореза, правних лекова, застарелости права на утврђивање и права на наплату пореза, казnenих одредаба и других питања која нису уређена овим законом примењују се одредбе закона којим се уређују порески поступак и пореска администрација.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 9.

Одредбе чл. 4. и 7. овог закона примењиваће се десет година почев од дана почетка примене овог закона.

Члан 10.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од 180 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 11.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. јануара 2026. године.